

Republiken s P r e s i d e n t s
framställning till Ålands lagting om förordningen om ikraftträdande av den reviderade europeiska konventionen om skydd för det arkeologiska arvet

Om ett internationellt fördrag som Finland ingår innehåller en bestämmelse i en fråga som enligt självstyrelselagen för Åland (1144/91) faller inom landskapets behörighet, skall lagtinget enligt 59 § 2 mom. i den nämnda lagen, för att bestämmelsen skall bli gällande i landskapet, ge sitt bifall till den författning genom vilken bestämmelsen sätts i kraft.

Den ovan nämnda konvention gäller skydd av fornminnen, på vilket område lagtinget enligt 18 § 11 punkten självstyrelselagen för Åland har lagstiftningsbehörighet.

Med bifogande av förordningen i saken samt konventionstexten, föreslås att Ålands lagting ger sitt bifall till att förordningen träder i kraft i landskapet Åland till de delar den ovan nämnda konventionen innebär avvikelser från självstyrelselagen,

Helsingfors den 12 april 1995

Republiken s P r e s i d e n t

Matti Ahtisaari

Anneli Jäätteenmäki
Justitieminister Anneli Jäätteenmäki

Förordning

om ikraftträdande av den reviderade europeiska konventionen om skydd för det arkeologiska arvet

Given i Helsingfors den 31 mars 1995

På föredragning av utrikesministern stadgas:

1 §
Den i Valetta den 16 januari 1992 ingångna reviderade europeiska konventionen om skydd för det arkeologiska arvet, vilken republikens president godkänt den 19 augusti 1994 och beträffande vilken godkännandeinstrumentet deponerats hos Europarådets generalsekretera-

re den 15 september 1994, träder i kraft den 25 maj 1995 så som därom överenskommits.

2 §
Denna förordning träder i kraft den 25 maj 1995.

Helsingfors den 31 mars 1995

Republikens President

Utrikesminister

(Översättning)

REVIDERAD EUROPEISK KONVENTION OM SKYDD FÖR DET ARKEOLOGISKA ARVET

Inledning

Undertecknade medlemsstater i Europarådet och andra stater som är parter av Europeiska kulturkonventionen

som beaktar att Europarådets syfte är att skapa en fastare enhet mellan medlemsstaterna för att skydda och förverkliga de ideal och principer som utgör deras gemensamma arv,

som beaktar den i Paris den 19 december 1954 undertecknade Europeiska kulturkonventionen, i synnerhet dess artiklar 1 och 5,

som beaktar den i Granada den 3 oktober 1985 undertecknade Konventionen om skydd för byggnadskulturarvet i Europa,

som beaktar den i Delfi den 23 juni 1985 undertecknade Europeiska konventionen om lagöverträdelser rörande kulturegendom,

som beaktar rekommendationerna om arkeologi från Europarådets parlamentariska församling, i synnerhet rekommendationerna 848 (1978), 921 (1981) och 1072 (1988),

som beaktar rekommendation nr R(89) 5 om skydd för och betoning av det arkeologiska arvet i samband med stads- och regionplanering,

som erinrar om att det arkeologiska arvet är av väsentlig betydelse för kunskapen om människans historia,

som erkänner att Europas arkeologiska arv, som vittnar om uråldrig historia, är allvarligt hotat av förstörelse på grund av det ökande antalet storskaliga markanvändningsprojekt, naturens nedbrytande krafter, olagliga eller ovetenskapliga

utgrävningar och bristande medvetenhet hos allmänheten,

som fastslår vikten av att inrätta lämpliga administrativa och vetenskapliga tillsynsrutiner, där sådana saknas, och att behovet av skydd för det arkeologiska arvet bör återspeglas i stads- och regionplanering och kulturell utvecklingspolitik,

som betonar att ansvaret för skyddet av det arkeologiska arvet inte endast bör vila på den berörda staten, utan på alla europeiska länder i syfte att minska risken för förstörelse och främja bevarande genom uppmuntrande av expertutbyte och jämförande av erfarenheter,

som anser att det till följd av utvecklingen inom markplaneringspolitiken i de europeiska länderna är nödvändigt att fullständiga de principer som fastslagits i den i London den 6 maj 1969 undertecknade Europeiska konventionen om skydd för fornlämningar och fornfynd.

har kommit överens om följande.

Definition av det arkeologiska arvet

Artikel 1

1. Syftet med denna reviderade konvention är att skydda det arkeologiska arvet som källa för de europeiska ländernas kollektiva minne och som ett redskap för historiska och vetenskapliga studier.

2. Därför skall som arkeologiskt material betraktas alla lämningar och föremål samt andra spår av mänsklig verksamhet i forna tider

i) som genom bevarande och utforskning gör det möjligt att följa människans historia och förhållande till naturmiljön,

ii) som genom utgrävning, undersökning och andra vetenskapliga metoder utgör huvudkällorna för kunskap om människan och hennes miljö, och

iii) som är belägna på ett område inom en parts jurisdiktion.

3. Till det arkeologiska arvet räknas konstruktioner, byggnadsverk, byggnadsgrupper, boplatser, enskilda föremål och andra slags minnesmärken med omgivande miljö, vare sig de är belägna på land eller i vatten.

Identifiering av det arkeologiska arvet och skyddsåtgärder

Artikel 2

Varje part förbinder sig att utveckla lagstiftningen om skydd för det arkeologiska arvet, genom i den staten lämpliga medel, med bestämmelser om

i) upprättandet av register över det arkeologiska arvet och utmärkandet av skyddade minnesmärken och områden,

ii) skapandet av arkeologiska skyddsområden för att bevara källmaterial för kommande generationers forskning, även i det fall att inga synliga lämningar finns på land eller i vatten,

iii) rapporteringsskyldighet till behöriga myndigheter för dem som påträffar arkeologiskt material och skyldighet att ställa materialet till förfogande för undersökning.

Artikel 3

För att bevara det arkeologiska arvet och säkerställa den arkeologiska forskningens vetenskapliga betydelse förbinder sig parterna att

i) vidta åtgärder för auktorisering och övervakning av utgrävningar och annan arkeologisk verksamhet för att

a) förhindra olagliga utgrävningar eller bortföranden av arkeologiskt material,

b) säkerställa att arkeologiska utgrävningar och undersökningar vidtas på ett vetenskapligt sätt och på villkor att

- icke-förstörande undersökningsmetoder tillämpas då det är möjligt,

- arkeologiskt material inte avtäcks eller lämnas oskyddat under eller efter en utgrävning utan att åtgärder vidtas för lämplig fridlysning, bevarande och vård,

ii) säkerställa att utgrävningar och andra eventuellt förstörande metoder utförs enbart av kvalificerade personer med särskilt tillstånd,

iii) göra användningen av metalldetektorer och annan sökutrustning eller andra sökmetoder för arkeologisk undersökning beroende av förhandstillstånd, om bestämmelser om detta ingår i den nationella lagstiftningen i den berörda staten.

Artikel 4

Varje part förbinder sig att genomföra åtgärder för fysiskt skydd av det arkeologiska arvet genom bestämmelser, allt efter omständigheterna,

i) om offentliga myndigheters förvärv eller skydd genom andra lämpliga åtgärder av områden som avses bli arkeologiska skyddsområden,

ii) om bevarande och vård av det arkeologiska arvet, lämpligen på platsen,

iii) om lämpliga uppbevaringsplatser för arkeologiska lämningar som har flyttats från sin ursprungliga plats.

Samverkan för bevarande av det arkeologiska arvet

Artikel 5

Varje part förbinder sig att

i) eftersträva samordning och sammanförande av arkeologins och

markanvändningens krav genom att säkerställa att arkeologer deltar

a) i markanvändningsplanering som syftar till att säkerställa välbalanserade strategier för att skydda, bevara och vårda fasta fornlämningar av arkeologiskt intresse,

b) i olika skeden av planeringen,

ii) säkerställa att arkeologer och stads- och regionplanerare systematiskt samråder för att skapa förutsättningar för

a) ändring av markanvändningsplaner som kan ha ogynnsamma effekter på det arkeologiska arvet,

b) avsättning av tillräcklig tid och tillräckliga resurser för lämpliga vetenskapliga studier av fornlämningen och för publicering av fynden,

iii) säkerställa att miljökonsekvensbedömningar och därav följande beslut till fullo beaktar fasta fornlämningar och deras omgivande miljöer,

iv) vidta åtgärder för att arkeologiskt material som påträffas i samband med markanvändningsprojekt bevaras på platsen när detta är möjligt,

v) säkerställa att tillgängliggörandet av fasta fornlämningar för allmänheten, i synnerhet i fråga om konstruktioner som behövs för att ta emot stora mängder besökare, inte har negativa effekter på dessa fornlämningars och miljöers arkeologiska och vetenskapliga egenart.

Finansiering av arkeologisk forskning och fornminnesvård

Artikel 6

Varje part förbinder sig att

i) verka för offentligt ekonomiskt stöd till arkeologisk

forskning från nationella, regionala och lokala myndigheter i enlighet med deras behörighet,

ii) öka de materiella resurserna för räddningsarkeologi,

a) genom att vidta lämpliga åtgärder för att täcka de totala kostnaderna för alla arkeologiska åtgärder som behövs i samband med större offentliga eller privata markanvändningsprojekt, med medel från den offentliga eller den privata sektorn, med hänsyn till vilket som är lämpligt,

b) genom att vidta åtgärder i sådana projekts budgetar, på samma sätt som i fråga om erforderliga bedömningar av miljö- och regionkonsekvenser, för beaktande av arkeologiska förundersökningar och utredningar, för en vetenskaplig sammanfattande rapport och för fullständig publicering och dokumentation av fynden.

Insamling och spridning av vetenskaplig information

Artikel 7

I syfte att underlätta studiet av arkeologiska fynd och informationen om dem, förbinder sig varje part att

i) uppgöra eller uppdatera översikter, inventeringar och kartor över fasta fornlämningar i området under dess jurisdiktion,

ii) vidta alla praktiska åtgärder för att säkerställa att arkeologisk verksamhet följs av en vetenskaplig sammanfattning, som kan publiceras, före den erforderliga, mer utförliga specialrapporten.

Artikel 8

Varje part förbinder sig att

i) underlätta nationellt och internationellt utbyte av arkeologiskt material för professionella, vetenskapliga syften och samtidigt vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att

denna verksamhet inte på något sätt inverkar menligt på materialets kulturella och vetenskapliga värde,

ii) främja central registrering av information om arkeologisk forskning och pågående utgrävningar och att bidra till upprättandet av internationella forskningsprogram.

Främjande av allmänhetens medvetenhet

Artikel 9

Varje part förbinder sig att

i) ordna upplysning i syfte att uppväcka och utveckla det allmänna medvetandet om värdet av det arkeologiska arvet för förståelsen av det förflutna och om hoten mot detta arv,

ii) främja allmänhetens tillträde till viktiga delar av dess arkeologiska arv, i synnerhet fasta fornlämningar, och att uppmuntra visningar för allmänheten av arkeologiska föremål i lämpligt urval.

Förhindrande av olaglig spridning av arkeologiskt material

Artikel 10

Varje part förbinder sig att

i) tillse att berörda offentliga myndigheter och vetenskapliga institutioner för register över information om olagliga utgrävningar som konstaterats,

ii) informera behöriga myndigheter i en ursprungsstat, som är part i denna konvention, om varje erbjudande som misstänks härröra från olagliga utgrävningar eller olagligen från officiella utgrävningar, och att tillhandahålla nödvändig detaljinformation,

iii) vidta sådana åtgärder som behövs för att säkerställa att museer och liknande institutioner, vilkas förvärvspolitik står

under statlig kontroll, inte förvärvar arkeologiskt material som misstänks härröra från okontrollerade fynd eller olagliga utgrävningar eller olagligen från officiella utgrävningar,

iv) i fråga om museer och liknande institutioner på en parts territorium, vilkas förvärvspolitik inte står under statlig kontroll,

a) överlämna texten till denna reviderade konvention,

b) göra allt för att säkerställa att dessa museer och institutioner respekterar principerna i punkt 3 ovan,

v) begränsa, så långt möjligt, genom utbildning, information, vaksamhet och samverkan att arkeologiskt material som erhållits från okontrollerade fynd eller olagliga utgrävningar eller olagligen från officiella utgrävningar flyttas.

Artikel 11

Ingenting i denna reviderade konvention skall påverka befintliga eller framtida bilaterala eller multilaterala överenskommelser mellan parterna om olaglig spridning av arkeologiskt material eller återställande av det till den rättmätige ägaren.

Ömsesidigt tekniskt och vetenskapligt bistånd

Artikel 12

Parterna förbinder sig att

i) lämna ömsesidigt tekniskt och vetenskapligt bistånd genom samlade erfarenheter och expertutbyte i frågor som rör det arkeologiska arvet,

ii) uppmuntra, inom ramen för lämplig nationell lagstiftning eller internationella överenskommelser som binder dem, utbyte av specialister på vård av det arkeologiska arvet, inbegripet dem som ansvarar för fortbildning.

Tillsyn över tillämpningen av denna reviderade konvention

Artikel 13

En expertkommitté som tillsätts av Europarådets ministerkommitté i enlighet med artikel 17 i Europarådets stadga skall utöva tillsyn över tillämpningen av denna reviderade konvention och i synnerhet

i) rapportera regelbundet till Europarådets ministerkommitté om läget för skyddet av det arkeologiska arvet i de stater som är parter till denna reviderade konvention och om genomförandet av de principer som uttrycks i denna reviderade konvention,

ii) föreslå åtgärder för Europarådets ministerkommitté om genomförandet av bestämmelserna i denna reviderade konvention, inbegripet multilaterala åtgärder, revidering eller ändring av denna reviderade konvention och information till allmänheten om denna reviderade konventions syften,

iii) framställa rekommendationer hos Europarådets ministerkommitté om inbjudan av stater som inte är medlemmar av Europarådet att tillträda denna reviderade konvention.

Slutbestämmelser

Artikel 14

1. Denna reviderade konvention är öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater och andra stater som är parter till Europeiska kulturkonventionen.

Den skall ratificeras eller godkännas. Ratifikations- eller godkännandeinstrumenten skall deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

2. Ingen stat som är part till Europeiska konventionen om skydd för fornlämningar och fornfynd, undertecknad i London den 6 maj 1969, får deponera sitt ratifikations- eller godkännandeinstrument om den inte har sagt upp eller samtidigt

säger upp den konventionen.

3. Denna reviderade konvention träder i kraft sex månader efter den dag då fyra stater, varav minst tre skall vara medlemsstater i Europarådet, har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av denna reviderade konvention i enlighet med bestämmelserna i föregående stycken.

4. Om det vid tillämpningen av de två föregående styckena inträffar att uppsägningen av konventionen av den 6 maj 1969 inte fått giltighet samtidigt som denna reviderade konvention träder i kraft, kan en konventionsstat vid deponeringen av sitt ratifikations- eller godkännandeinstrument förklara att den kommer att tillämpa konventionen av den 6 maj 1969 till dess att denna reviderade konvention träder i kraft.

5. I förhållande till en signatärstat som senare uttrycker sitt samtycke till att vara bunden av denna reviderade konvention skall den träda i kraft sex månader efter den dag då ratifikations- eller godkännandeinstrumentet deponerades.

Artikel 15

1. Efter ikraftträdandet av denna reviderade konvention kan Europarådets ministerkommitté inbjuda en stat som inte är medlem av Europarådet, och Europeiska ekonomiska gemenskapen att tillträda denna reviderade konvention genom ett beslut som fattas med den i artikel 20 d i Europarådets stadga avsedda majoriteten av rösterna och enhälligt av företrädarna för de konventionsstater som har säte i kommittén.

2. I förhållande till en tillträdande stat eller Europeiska ekonomiska gemenskapen, om den skulle tillträda, träder denna reviderade konvention i kraft sex månader efter den dag då anslutningsinstrumentet deponerades hos Europarådets generalsekreterare.

Artikel 16

1. En stat kan vid undertecknandet eller när den deponerar sitt

ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument ange det eller de territorier som denna reviderade konvention skall tillämpas på.

2. En stat kan när som helst senare, genom en förklaring till Europarådets generalsekreterare, utsträcka tillämpningen av denna reviderade konvention till något annat territorium som anges i förklaringen. I förhållande till ett sådant territorium träder denna reviderade konvention i kraft sex månader efter den dag då förklaringen togs emot av generalsekreteraren.

3. En förklaring som avgivits enligt de två föregående styckena kan, i förhållande till ett territorium som anges i förklaringen, återkallas genom en anmälan till generalsekreteraren. Återkallandet träder i kraft sex månader efter den dag då generalsekreteraren tog emot en sådan anmälan.

Artikel 17

1. En part kan när som helst säga upp denna reviderade konvention genom en anmälan till Europarådets generalsekreterare.

2. En sådan uppsägning träder i kraft sex månader efter den dag då generalsekreteraren tog emot en sådan anmälan.

Artikel 18

Europarådets generalsekreterare skall underrätta Europarådets medlemsstater, övriga stater som är parter till Europeiska kulturkonventionen och varje stat eller Europeiska ekonomiska gemenskapen, som har anslutit sig eller inbjudits att ansluta sig till denna reviderade konvention, om

i) varje undertecknande,

ii) varje deponering av ratifikations-, godkännande eller anslutningsinstrument,

iii) dagen för varje ikraftträdande av denna reviderade

konvention enligt artiklarna 14, 15 och 16,

iv) varje annan åtgärd, anmälan eller underrättelse som rör denna reviderade konvention.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna reviderade konvention.

Som skedde i Valetta den 16 januari 1992 på engelska och franska, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda exemplar som skall deponeras i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekreterare översänder bestyrkta kopior till varje medlemsstat i Europarådet, till övriga stater som är parter till Europeiska kulturkonventionen och till varje sådan icke-medlemsstat och Europeiska ekonomiska gemenskapen som inbjudits att ansluta sig till denna reviderade konvention.

